

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2020 yılında 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle, koşullu salıverilme hazırlığını düzenleyen 89'uncu maddeye "iyi hal" kriteri eklenmiş; bu değişiklik doğrultusunda Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik çıkarılmıştır. 2021 yılı başında uygulanmaya başlanan söz konusu yönetmelik uyarınca, mahpusların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik haklarından yararlanıp yararlanamayacaklarına karar vermek üzere İdare ve Gözlem Kurulları oluşturulmuştur.

Ancak uygulamada, getirilen "iyi hal" kriterlerinin hukuki güvenlik ve açıklık ilkelerinden yoksun olduğu, yoruma ve keyfi değerlendirmelere açık bir şekilde kullanıldığı; İdare ve Gözlem Kurullarının sübjektif kararları sonucunda kişi özgürlüğü ve güvenliği başta olmak üzere birçok temel hakkın ihlal edildiği gözlemlenmiştir.

İdare ve Gözlem Kurulları, mahpusları esas alıp değerlendirmek yerine, işledikleri iddia olunan suçun niteliği ve siyasi kimlikleri üzerinden değerlendirmekte; özellikle siyasi mahpuslara yönelik ayrımcı uygulamalarda bulunmaktadır. Mahpuslar, İdare ve Gözlem Kurullarında ya siyasi kimliklerini ve onurlarını inkâr etmeye ya da kendilerini suçlu olarak göstermeye zorlayan sorularla karşı karşıya kalmakta; bu tür beyanlarda bulunmayı reddettiklerinde ise tahliye hakları engellenmektedir.

Kimi zaman kurul toplantısı yapılmaksızın kararları imzalayan üyelerden oluşan bu yapılar, siyasi kimliklere göre infaz sürelerinin keyfi biçimde uzatılmasına yol açmaktadır. Kurul uygulamaları, Anayasa'nın 25'inci, 37'nci ve 38'inci maddelerine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5'inci maddesi ile güvence altına alınan özgürlük ve güvenlik hakkına açık şekilde aykırıdır.

Cezaevlerindeki İdare ve Gözlem Kurullarının politik mahpusları "siyasi yargılamaya" tabi tutuklarına somut birkaç örnekle açıklamak gerekirse; Karabük T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan Ahmet Bayna, mahkeme kararıyla tahliyesine hükmedilmesine rağmen "iyi halli değil" gerekçesiyle dört kez infazı uzatılmıştır. Kurulda "PKK lav edilirse yeni kurulan bir örgüte katılır mısın?" şeklinde spekülatif ve hukuk dışı sorular yöneltilmiştir.

Tökat T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan Adnan Çelebi'ye ise çıkarıldığı kurulda, "Dışarı çıkarsan örgütle ilişki kurar mısın?", "Abdullah Öcalan hakkında ne düşünüyorsun?" gibi siyasi içerikli sorular yöneltilmiştir. İnfaz süresi dolmasına rağmen, düşünceleri ve gelecekteki olası davranışları hakkında yapılan spekülatif değerlendirmelerle mahpusun özgürlüğü gasp edilmiştir.

Bu vakalar, özgürlüğün siyasi saiklerle kısıtlandığını açıkça göstermektedir.

İdare ve Gözlem Kurulları, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş disiplin cezalarını gerekçe göstererek iyi hal değerlendirmesi yapmakta; böylece Anayasa'nın 38'inci maddesi ve Türk Ceza Kanunu'nun 7'nci maddesinde açıkça yer alan "kanunların geçmişe yürümezliği" ilkesini ihlal etmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin ilgili kararlarında da vurgulandığı üzere, hukuk devletinin temel unsuru olan hukuk güvenliği ilkesi gereği yasalar geriye yürümez.

Kurullar, mahpuslara yönelik "elektrik ve suyu tasarruflu kullanmamak", "kütüphaneden kitap almamak", "psikolojik destek almamak", "manevi danışmanla görüşmemek" gibi hukuki dayanaktan yoksun, soyut gerekçelerle iyi hal değerlendirmesi yapmakta ve tahliye süreçlerini engellemektedir. Özellikle farklı inanç gruplarına mensup mahpuslara Sünni din adamları üzerinden manevi danışmanlık dayatılması, din ve vicdan özgürlüğünün ihlali niteliğindedir.

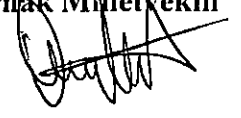
Bazı ceza infaz kurumlarında, mahpusların İdare ve Gözlem Kuruluna dahi çıkarılmadan ya da bazı kurul üyeleri bulunmadığı halde; sonradan imza atılarak kurula katılmış gibi gösterilip, doğrudan tahliyeleri engellenmektedir. Örneğin Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan Nedim Yılmaz kurula hiç çıkarılmadan infazı tam 7 kez uzatılmıştır.

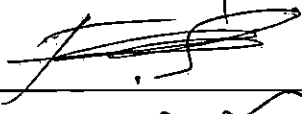
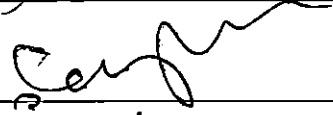
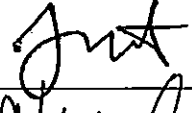
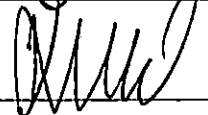
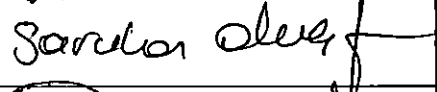
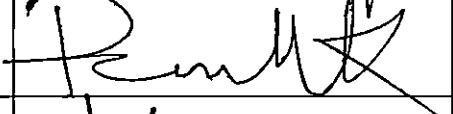
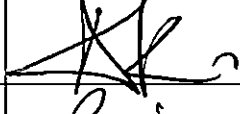
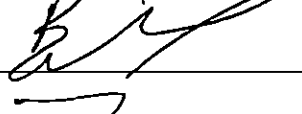
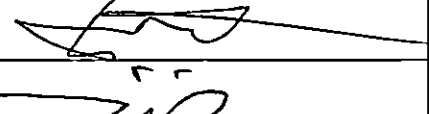
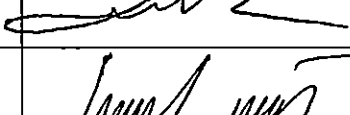
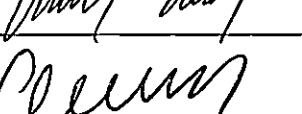
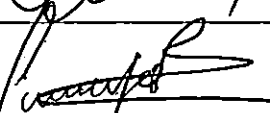
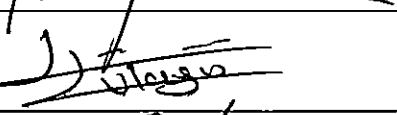
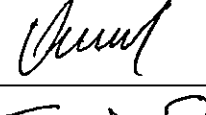
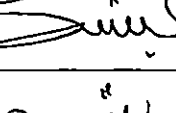
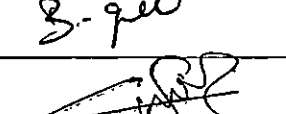
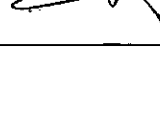
Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde 30 yıllık cezasını tamamlamış olmasına rağmen Nedime Yaklav'ın şartlı tahliyesi, 23.03.2023'te 3 ay, 15.06.2023'te 3 ay, 07.09.2023'te 6 ay, 29.02.2024'te 6 ay ve 22.08.2024'te 9 ay olmak üzere toplam 5 kez ertelenmiştir. Yaklav, 3. değerlendirmesinde savcının Kurulda bulunması için yazılı talepte bulunmasına rağmen Kurul, savcı başkanlığında toplanmamıştır. Fakat Kurul resmiyette sanki savcı başkanlığında toplanmış gibi gösterilmiştir. Yine söz konusu Kurul kararında, Nedime Yaklav'ın cezaevi kurallarına uymadığı ve disiplin işlemlerine konu olduğu iddia edilmekte; ancak kayıtlarda kendisine ait herhangi bir geçerli disiplin cezası veya açık bir disiplin soruşturması bulunmadığı bilinmektedir.

Yukarıda izah edilen nedenlerle; İdare ve Gözlem Kurullarının hukuka ve insan haklarına aykırı işleyişinin, siyasi içerikli sorgulamalar yoluyla infazın keyfi olarak uzatılması uygulamalarının, temel hak ve özgürlükler ile uluslararası insan hakları yükümlülüklerine aykırılık teşkil eden hususların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir **Meclis Araştırma Komisyonu kurulması** hususunda gereğini saygılarımla arz ve teklif ederim 30.04.2025.

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUĞÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	